

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marțea, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhid., Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, str. Măcelarilor Nr. 45.
Scrisori nefrancate se refuză. Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Acțiunea României.

Sibiu, 18 Iulie n.

Când s'a început războiul, — în Octomvrie anul trecut, — între statele mici balcanice și Turcia, România a făcut aceea ce au făcut puterile mari europene: a ramas neutrală. De ce? Din două motive: pentru că războiul în contra Turciei l-au început aliații din Balcani sub titlul că vreau să elibereze creștinii din jugul turcesc, și pentru că statele mari europene căzuseră de acord să nu permită nici o schimbare de teritoriu în Balcani, fie orișicare sfârșitul războiului. Și celee a accentuat mai cu tărie menținerea statului q 10 în Balcani, cu orice preț, a fost ministrul de externe al monarhiei noastre, — aliata României.

În cursul războiului s'a dovedit însă, că aliații din Balcani nu au început războiul pentru eliberarea creștinilor din jugul turcesc, ci mai ales pentru a-și estinde hotarele, pentru a-și mări teritoriile, și s'a dovedit, că statul quo nu mai poate fi menținut, ci teritoriul din Balcani are se fie al popoarelor din Balcani. Și lucru ciudat, iarăși ministrul de externe al monarhiei noastre, domnul conte Berchtold, a fost acela, care a susținut și teza aceasta, numai la câteva zile după ce luase o poziție energetică pentru menținerea statului quo.

În situația aceasta de nou creată România nu mai putea rămânea condamnată la rolul de simplă privitoare. Și-a formulat deci și ea anumite pretensiuni, cerând o rectificare dreaptă de graniță spre Bulgaria, astfel, ca actuala ei graniță se fie mutată pe linia Turtucaia-Dobrici-Balcic.

S'au început pertractări între guverne, cari însă n'au dus la bun rezultat, din pricina, că Bulgarii n'au voit se dea nimica României. Au intervenit atunci puterile mari euro-

pene, cari au decretat, că orașul Silistra cu un anumit teritoriu din împrejurime are se treacă dela Bulgarii în proprietatea României. Când a fost însă, ca România să iee în primire acest teritoriu, — în înțelesul protocolului din Petersburg, — Bulgarii au început să pună pedeci, să măsure teritoriul cu metrul, scurt, s'au împotrivit se dea României atâta cât au hotărât puterile mari că are se capete.

În fața unei încăpăținări atât de mari ce putea România se face? Se aștepte momentul potrivit, pentru ca să iee ea, cu puterea, nu numai aceea ce i-au dat puterile mari europene, ci acum tot ce a cerut ea din capul locului: mutarea graniței în spre Bulgaria pe linia Turtucaia-Dobrici-Balcic.

Și momentul potrivit nu a întârziat mult. Bulgarii, lacomi și dornici de a-și crea peste noapte o Bulgaria mare, s'au luat la bătae cu aliații lor de eri pentru ai scoate din teritoriile cucerite de ei dela Turci, și față de acest nou războiu, care în urmările lui a fost desastroos pentru Bulgarii încăpăținați și îngâmfați, România nu a mai ramas neutrală: a mobilizat și ea și a intrat în Bulgaria, luând în stăpânire linia strategică Turtucaia-Dobrici-Balcic, pe care făcuse acum drapelul României!

Trupele române au ajuns aci fără perdere, pentru că Bulgarii nu au opus nici o rezistență, iar puterile mari încă nu au ridicat nici un protest în contra acestei ocupări de teritoriu bulgăresc, semnul, că toate sunt invoite ca să-și reguleze România cu armele granița, după ce Bulgarii de bună voie n'au voit să permită ca să și-o reguleze.

Va rămânea acum România numai pe linia aceasta, reclamată de mai înainte ca linie strategică de mare importanță pentru ea, ori va merge mai departe, până la linia Ruscuc-Varna, o altă linie strategică, mai adâncă însă în inima Bulgariei,

sau chiar până la Sofia? Deși România nu vrea mai mult decât aceea ce a cerut dintru început, se poate totuși că va înainta, poate până la Sofia, nu însă pentru a cuceri, ci pentru ca pe calea aceasta să constrângă pe Bulgarii acum umiliți și sdrobiți se lege pace cu aliații lor de eri.

Trupele române, cari au trecut Dunărea pe două poduri construite de ele în timp numai de șapte ore și jumătate, cece e o prestațiune foarte însemnată, sunt puse sub comanda Principelui Ferdinand, moștenitorul de tron al României, iar Regele Carol a plecat Miercuri la locul de operațiune, pentru a ținea revistă asupra lor.

Ministrii presidenți ai Sârbiei, Greciei și Muntenegrului s'au întrunit acum de curând în Niș, unde au stabilit condițiunile de pace, cari vor fi comunicate Bulgariei. Dacă le va accepta, pacea e legată; dacă nu, războiul se continuă, însă tot în paguba Bulgarilor.

Așa ni se presintă pentru astăzi situația în Balcani.

Politica esternă. Domnul maior ces. și reg. în retragere Georg Fleșariu critică de nou, cu mult temei și în mod convingător, politica greșită esternă a monarhiei noastre, în ziarul „Gross-Oesterreich” din Viena, arătând, că numai ei este a se atribui înstrăinarea României de monarhia noastră.

Din România. Corpurile legiuitoare române s'au întrunit Mercuri în sesiune extraordinară, deschisă prin mesaj de tron. Prim-ministrul Măiorescu a citit mesajul în care se spune, că isbucnind de nou războiul pe neașteptate, în urma purtării dușmănoase a Bulgariei față de aliații ei, guvernul României a trebuit să iee măsuri corespuzătoare, pentru ca România să-și poată menține și în noua situație poziția ce i se cuvine. Armata a fost deci mobilizată și trupele române au trecut granița bulgară. Împrejurările impun votarea de urgență a unor proiecte de legi, și în scopul acesta au fost convocate corpurile legiuitoare române. Încă în ziua de deschidere a sesiunii și în

cursul zilei de eri corpurile legiuitoare române au votat toate proiectele de legi ale guvernului și au votat credite de războiu în sumă de osutăopt milioane lei.

Un alt semicentenar.

— Dieta Ardealului dela 1868. —

V.

Mesajul de tron.

Sedința a doua s'a ținut în 16 Iulie n. la orele 10. Preșident Gustav Groisz. Prezenți toți membrii români și Sași ai dietei. Dintre Maghiari și Secui earăși numai trei de față. Se cetește procesul verbal al ședinței trecute în toate limbile și se autentică. Textul german îl cetește Obert, cel maghiar Lászlóffy, ear cel românesc Ioachim Mureșian, secretari ad hoc.

Presentându-se în ședința aceasta prepositul Macedon Pop, ca membru al dietei, i se ia și lui promisiunea, din partea preșidentului. Întreaga adunare se ridică în picioare sub sevârșirea actului.

Președintele roagă acum comisiunea numită în ședința din ziua premergătoare, — din care făceau parte și Românii Ioan Pușcariu și Paul Dunca, — se meargă la comisarul regeșc dietal pentru a-l invita la ședință.

La orele zece și jumătate guvernatorul țerii, contele de Crenneville, însoțit de delegațiunea dietei, își face intrarea în dietă. E primit la ușă de președintele dietei, de dignitarii țerii, bisericești și civili, aflători în dietă. Aclamări vii și lungi resună în sală la adresa guvernatorului, care urcă tronul, și în calitatea sa de comisar regeșc cetește, stând în picioare, subscrierea de pe mesajul de tron, apoi titlul întreg al Maiestății Sale, domnitorul țerii, și în urmă acoperindu-și capul se așază în tron și cetește cu glas înalt textul mesajului de tron, după cum urmează:

FOIȘOARĂ.

Literatură pentru tinerime.

(Urmare).

3. Părul din pădure.

Conținutul: Povestea aceasta e adusă în legătură cu Bradul și iarna. După ce bradul și-a isprăvit povestea, s'a lăsat noaptea și părul — ceasornicul vecinic al pădurei — ascultat de flori și de copaci, nerugat de nimeni, povestește. E liniște și părul din pădure își spune povestea în murmurul său. Povestește întâi despre originea părului de munte și apoi de originea sa, a părului din pădure. Spune cum se naște cel de munte, din căciula vecinică de zapadă și ghetării din crepăturile munților. Ademenite de sărutările soarelui picăturile de apă ies la iveală din pământ, se împreună tot mai multe, formând la început un mic pârâș, care mereu crește, țignind din toate părțile mii de astfel de pârâșe, cari apoi se împreună, formând cu încetul un vesel și sburdalnic pârâș de munte. — Alta e originea sa, a părului din pădure. Isvorul său zadarnic caută toate florile și copacii pădurei să-l afle. Iată cum povestește, că s'a născut el, pârâșul din pădure.

Pe un nor alb sta o silfidă mică, care așeza juvaerurile stăpânei sale Titania. Ea scoase un șir lung de mărgeane, un dar al

mării și cari sunt lacrimile mării. Ea când se juca cu mărgeanele și numai putea de bucurie, vicleanul de Puck, care necăjește pe oameni și pe silfide, tae șirul de mărgeane, cari curg spre pământ în toate părțile. Silfida desperată aleargă să-și prindă mărgeanele. Le pierde din ochi și ajungând într-o câmpie verde pe pământ, vede mii de mărgele pe iarbă, și flori, le ia drept mărgeanele pierdute, le adună în casetă; dar bagă de seamă mai apoi, că aceste nu sunt mărgeanele pierdute, ci rouă, — lacrimile florilor — și mahnită se depărtează, să caute pe cele pierdute. Deodată vede nește mărgele în ochii unei mame, care plângea aplecată spre copilul ei, care murmură. Ea adună lacrimile, ce picurau din ochii mamei. Mai găsi și alte multe lacrimi, căci pe pământ se varsă multe lacrimi și atâtea strânse în casetă, de nu mai încăpeau. Isvorul acestor lacrimi — spune pârâșul — e inima. Mica silfidă luă toate aceste lacrimi drept mărgeanele pierdute și se sui cu ele la cer. Sburând spre cer, îi curseră toate lacrimile din casetă, — că lacrimile sunt grele — și norii înduioșați de durerea ei, varsară ploaie să caute mărgeanele. Vicleanul Puck îi pârâșu de ce a făcut mica silfidă și se coborâ în sinul pământului la duhurile rele, stafi și gnomi și luă dela ei câteva lucruri strălucitoare cu cari se înșele pe silfide și zise, că i-le dă ei, că sunt mai prețioase, decât mărgeanele ei pierdute.

Silfida se bucură, dar când privi darul de aproape, văzu, că sunt niște nimicuri trecătoare și înșelătoare, și infuriată le asvârli, de se împrăștiară cât ține orizontul. Acesta e curcubeul, care ca și părțile din care e făcut, e înșelător. Acum îl vezi strălucind și apoi când să te bucuri de el, dispare. Și Puck de câte ori plâng norii, îi loșală și pe ei ca pe silfidă cu darurile lui, cari fac curcubeul, care e înșelător ca și Puck, căci oamenii înzadar aleargă după el, nici când nu-l ajung. Și el e un dar al gnomilor și stafilor. — Silfida sta tristă pe nor și la ea veni regina Titania, careia spunându i năcazul, aceasta o iartă pentru mărgeanele pierdute. Ce să facă acum silfida cu conținutul cutiei — cu lacrimile? Titania trimite pe mica silfidă să le verse jos în pădure în cel mai ascuns loc, să curgă ca o singură lacrimă mare a pădurei. Așa făcu. Și așa e născut pârâșul din pădure din lacrimi. Și pe cum lacrimile omenești din inimă ies, așa și pârâșul din inima ascunsă a pădurei iasă. Și pe când alte pârâșe mai sacă, cel din pădure nu sacă nici odată, pentru că isvorul de lacrimi e nesecat. Așa curge pârâșul din pădure lin și trist și-și povestește tristețea sa florilor și copacilor din jur cu murmurul său melancolic.

Iarna îngheață lacrimile pădurei și atunci se pface picurile de apă în mici mărgeane lucitoare. Primăvara, când natura se trezește, pârâșul însă se desghiață și cu

murmurul său melancolic și dulce încântă florile, iarba, arborii și pietrele. Toate îl primesc cu brațele deschise, îi ascultă durerea lui și de jale cu toate plâng, până și stânca de piatră, care primește îmbrățișerile și sărutările dulci ale lui. Vicleanul Puck pismuește pe pârâșul pădurei pentru că e atât de iubit și caută să-i facă multe năcazuri. El face de se rup craci de arbori, de cad în apa pârâșului spre a-l supăra, și pune bolovani de pietri, rădăcini urâte, nodoroase și câte obstacole toate în calea lui; dar pe toate le învinge și-și urmează cursul său frumos prin pădurea plină de arbori și flori și printre luncile împodobite cu covoare bogate de iarbă și flori. Isprăvile lui Puck sunt urâte, dar cu toate piedecile puse de el, totuși pârâșul e frumos și iubit de toată suflarea. Așa e și în natură. Printre lucrurile frumoase întâlnim și lucruri urâte; printre flori aflăm și spini; prin verdețea frumoasă și uscături. Dar cu toate acestea, natura e frumoasă și măreață.

4. Piatra.

Digitala îndeamnă piatra să povestească, zicând că e datoare să le facă ceva petrecere, dacă se tot vără printre toate florile, de le tulbură petrecania. Floarea de fragă zice, că ea, digitala, e tot cea mai curioasă dintre flori, de aceea se ridică așa de sus. Digitala îi spune, că se ridică și ea, să vadă peste piatră, nu e curioasă, și zice că la

„Noi Francisc Iosif Intâiul, Regele apostolic al Ungariei, Rege al Boemiei, Lombardiei și Venetiei, Galiției, Lodomeriei și Iliriei, Arhiduce al Austriei, Mare-principe al Transilvaniei și comite al Securilor, etc.

Dăm de știre și priceput reprezentanților iubitelui nostru mare-principat Transilvania, convocați pe 1 Iulie a. c. la Sibiu:

Prin abdicarea de tron a Atotserenismului nostru domn unchiu, a M. Sale ces. reg. împăratului și regelui Ferdinand Intâiul, în Ungaria și Boemia cu numele acesta la cincilea, și prin renunțarea la succesiunea tronului din partea serenismului nostru domn tată, Alteța Sa ces. reg. Arhiducele Francisc Carol, chemați la domnire peste imperiul nostru în puterea sancțiunii pragmatice, — am comunicat tuturor popoarelor imperiului nostru suirea noastră pe tron în 2 Decembrie 1848.

Prin turburările politice ce s'au ivit pretutindenea la începutul împărăției noastre, și prin urmările acestora furăm siliți a intruni în mâinile noastre împărătești peste mai mulți ani toată potestatea guvernamentală pentru de a mântui statul.

Sub timpul acesta s'au lătit și roborat în imperiul nostru elementele instituțiilor comune organice prin egalitatea supușilor noștri înaintea legii, prin recunoașterea egală a tuturor religiunilor, prin aplicabilitatea la oficii fără privire la stare și naștere, și supunerea tuturor sub comuna și egala datorință de a milita și a purta contribuțiune, prin delăturarea robotelor și altor greutăți ale pământului și prin desființarea liniei de vamă în monarhia noastră, și s'a confirmat legătura naturală, reală și nedeslegabilă a tuturor țărilor și popoarelor imperiului nostru prin mii de fire nouă a celor mai felurite interese publice și private.

Când ne văzurăm deci în pozițiunea, — inimii noastre de părinte al țării prea plăcută, — de a pune în viață în locul exercițiului nefermrit al potestății noastre de domnitor, o constituțiune care stabilește participarea supușilor noștri la legislațiune, a trebuit se o recunoaștem de datorința noastră de regent, în interesul casei noastre împărătești și al regatelor și țărilor noastre, a conserva totodată autoritatea și unitatea monarhiei, și a da tuturor regatelor și țărilor noastre garanții de stări legale, chiar și neîndoite dețermitate, și de confăptuire armonică.

ce e bună ea, floarea de fragă? Aceasta spune, că ea aduce rod. Se amestecă fagul și le batjocorește, zicând, că cine trăiește numai un an rămâne tot copil. Toate florile, se simt jignite prin cuvintele fagulului. Se naște ceartă între ele și se pregătește un crunt războiu. Florile se arangiază în rând de bătaie; se încep însă negocierile diplomatice de pace. În sfârșit se face pace și toate cad de acord să fie rugată piatra — ca cea mai veche — să povestească ceva. Căci așa s'a făcut pacea, că fagul a recunoscut, că piatra e cu mult mai veche decât el, și decât toți copacii.

Piatra povestește, cum la începutul lumii totul era o stâncă tare și nu era nici o viață. Dumnezeu a trimis trei frați, 3 elemente: focul, apa și aerul, ca aceste elemente să încălzească pământul și să-l facă să rodească.

Intâi pornește focul lupta contra stâncei, o luptă uriașă. Stâncea i se împotrivesc, dar focul totuși izbutește ici colo să crepe, să spargă stâncea și în bucuria invingerii el aruncă cât colo în toate părțile sfărâmand stâncea în milioane de bucăți. Și așa s'au născut din stâncă — care la început a fost una, încheșată — pietrele.

Focul a fost în fire tovins și făcut prizonier al stâncei. Și toate pietrele au ceva din el — din focul făcut prizonier lor. Deaceia când lovești 2 petri una de alta, dau foc. (Va urma).

Spre acest scop am emis diploma împărătească din 20 Octombrie 1860, și am decretat de lege fundamentală, statornică și nerevocabilă a statului, ca dreptul legislațiunii să se exerciteze de aci înainte în toate părțile imperiului cu confăptuirea corpurilor reprezentative, prin constituțiune chemate.

Spre exercitarea acestui drept în privința tuturor obiectelor legislațiunii cari privesc drepturile, datorințele și interesele tuturor regatelor și țărilor comune (mai deaproape indicate în Art. II din diploma noastră împărătească) fu destinat senatul nostru imperial și considerând, că spre a putea pune în lucrare acest drept se cere ordine și formă anumită pentru executarea lui, am încuviințat în privința compunerii senatului imperial și a dreptului de confăptuire la legislațiune, ce i s'a rezervat aceluia, prin diploma noastră împărătească din 20 Octombrie 1860, cu patentă noastră împărătească din 26 Februarie 1861 legea fundamentală despre reprezentatiunea imperiului și am propovăzută pentru totalitatea regatelor și țărilor noastre cu puterea unei legi fundamentale de stat.

Afară de trebile comune ale legislațiunii indicate în Art. II al diplomei noastre împărătești din 20 Octombrie 1860, despre care vor avea a consulta și reprezentanții marelui nostru principat Transilvania în comun cu ceilalți reprezentanți ai întregii monarhii, se vor decide toate celelalte obiecte ale legislațiunii în și cu dietele respective ale singuraticelor regate și țeri, și anume, în marele nostru principat Transilvania în înțelesul constituțiunii sale de mai înainte.

Insă, pe lângă multe altele încă, anume acea parte a constituțiunii avitice a marelui principat Transilvania, care privește compunerea dietei s'a schimbat în urma ștergerii stării excepționale și în urma statoririi egalității de datorințe și drepturi civile pentru toate clasele locuitorilor țării, așa de esențial, încât o dietă convocată pe baza art. XI din anul 1790/91 prin care ar fi eschisă cea mai mare parte a poporului dela exercitarea drepturilor politice în contra intereselor adevărate ale țării, nu s'ar putea și nici că s'ar privi ca o adevărată reprezentațiune a populațiunii întregi din țară fără deosebire de naștere, stare, naționalitate și religione, care posedă autoritatea neapărat trebuincioasă, ca atât trebile din lăuntru ale Transilvaniei să le deslege spre mulțumirea tuturor națiunilor în ea locuitoare, cât și în privința relațiilor de drept public ale acesteia cătră întreaga monarhie se aducă la îndeplinire intențiunea noastră de părinte al țării, de repetite ori pronunțată.

Fiindcă uniunea Transilvaniei cu Ungaria făcută la anul 1848 nu s'a înființat niciodată cu deplină putere de lege și de fapt îndată s'a desfăcut, — am lăsat-o neatinsă încă în deciziunile noastre din 20 Octombrie 1860, și am demandat numai restaurarea reprezentațiunii.

În lipsa altei temelii legale și aplicabile a fost datorința noastră imperativă de regent de a emite pentru dietă convocată pe 1 Iulie a. c. în libera cetate reg. Sibiu un regulament provisoriu de dietă și a demanda întreprinderea alegerilor deputaților la aceea, după dispozițiunile acestui regulament de dietă.

Cu încredere cătră intențiunile noastre apriat respicate de a efectui formarea dreptului public al imperiului pe baza independenței, cu grije păstrată, a țărilor și totodată pe baza unității cerută de autoritatea necesară a imperiului și de a

duce acest op, amăsurat principiilor unei politice deschise și liberale în toate părțile împărăției cătră o desvoltare de asemenea măsură, și anume, după drept și echitate, cu privire la trecutul singuraticelor regate și țeri cum și cu asemenea iubire și purtare de grije pentru fiecare din cele multe nobile națiuni întrunite de secolii sub sceptrul casei noastre și pătrunse de necesitatea deslegării celor multe și însemnate întrebări interne ale țării cari zac încă nedeslegate și nu se mai pot amâna fără greaua vătămare a intereselor fiecărei particulare, într'un mod mulțămitoriu pentru toate clasele țării, fără deosebire de naționalitate și religione, precum și a executării constituționale a intențiunii noastre de repetite ori respicate în privința pozițiunii de drept public a Transilvaniei cătră întreaga monarhie, — clasele populațiunii de noi chemate spre a participa la alegerea deputaților dietali au dat ascultare acestei chemări, și voi jubiiților credincioși, sprijiniți pe depina și onorifica încredere a concetățenilor voștri, v'ați înfățișat ca adevărați reprezentanți ai întregii populațiuni din iubitelui nostru mare principat Transilvania, totodată cu bărbații chemați prin încrederea noastră.

Ca pe corpul legislativ și inimii noastre scumpului mareprincipat Transilvania, vă întimpinăm iubiiților credincioși cu salutarea noastră de părinte al țării, regească și de mare principe. (Va urma).

La încheierea unui an școlar.

Discurs rostit la încheierea anului școlar 1912/13 (29 Iunie v. 1913) la liceul nostru din Brașov, de Virgil Onițiu, director gimnazial.

Domnilor și Doamnelor!
Iubită tinerime școlară!

În ziua aceasta solemnă, când încheiem iarăși un an de muncă școlară, gândurile noastre se aseamănă cu cele ale unui călător, care ostendind a ureat panta anevoioasă a unui munte și ajuns pe culme se oprește obosit, dar mulțumit și triumfător. El măsură cu ochii calea ce a făcut și cum pânește cu gândul munca ce a săvârșit. Dar gândurile lui nu se opresc aici. Dela o vreme el își îndreaptă privirile și în partea cealaltă, la drumul ce-l așteaptă deacum și iarăși cum pânește cu gândul munca și stăruințele viitoare ce i se cer deaci înainte.

Voi, iubiiți elevi, cu toții, câți ați muncit ca să urcați pe culmile diferite ale învățării, sunteți azi într'o clipă și într'o stare sufletească deplină asămuitoare cu a călătorului amintit. Acum mai mult ca ori și când, este momentul să vă gândiți la lumea de cunoștințe ce v'ați câștigat și la îndemnul de bine, ce le-ați primit. Și în urmă ridicându-vă cu privirea spre viitor, — acum este clipa, să vă cugetați și la ziua de mâine, precum fac economii cei buni, cari după seceriș își dau de-o parte samă de munca și agoniseala lor, iar de altă parte chibzuesc, cum să valoreze mai bine roadele muncii lor, cum să le distribuie: cât să-și rețină pentru trebuințele lor și alor săi, cât să rezerve pentru timpuri mai grele și cât să desfacă în folosul altora, cari cer, pentru că Dumnezeu nu le-a făcut și lor parte de roadă.

Să ne dăm dar sama cu toții, iubiiți școlari, de agoniseala unui an școlar și pe urmă de chipul cum ar trebui să chiverosim de aci înainte roadele acestei munci.

Voi sunteți mulți, unii mai mari, alții mai mici, unii mai sârguincioși, alții mai lăsaători, unii mai inteligenți, alții mai puțin talentați, — dar ori cât de mari să fie deosebirile, — socotesc, că nu este nici unul între voi, care dându-și samă — să nu simtă, că un an de școală nu a trecut fără nici o urmă peste ogorul sufletului său și a inimii sale. Nu poate să fie nici unul între voi, care să nu aibă conștiința, că are azi cunoștințe mai multe și mai bine întemeiate, că vede cu ochii săi sufletești azi mai departe cuprinzând orizonturi mai largi, că știe deosebi mai limpede binele de rău și că are în suflet mai multe îndemnuri spre bine, decât a avut cu un an mai înainte. Din multe învățături, intuițiuni, încercări și îndemnuri ale anului școlar a trebuit să se aleagă fiecare cu ceva: unul și-o fi îmbogățit sufletul cu câteva bucăți alese din scrisul minunat al poetilor neamului nostru; și sunt mulți între voi cari nu s'au mulțu-

mit numai cu atâta, ci au ținut să-și asigure acele comori poetice învățându-le de rost și reproducându-le cu glas sârbătoresc spre bucuria lor și a altora; alții iarăși înțelegând ce comori sufletești sunt depuse în cărțile bune și-au înjghebat — fala lor — o mică bibliotecă; iarăși alții se vor fi ales cu niște reguli și deprinderi igienice spre binele lor trupesc; — alții au învățat o samă de cântece vesele și voinicești și s'au deprins să cânte și la strană în sfânta biserică spre mângâierea sufletească a lor și a celor ce-i ascultă. Câți nu vor fi între voi, cari au îndrăgit plăcerile excursiunilor cu tot farmecul lor variat și învioșitor? Câți sunt iarăși, cari poate tocmai la aceste excursiuni atât de plăcute au înțeles însemnătatea economică a bănișorilor străși și păstrați, fără de cari nu ar fi putut participa la plăcerile excursiunilor? Și în fine vă întreb: poate să fie vre'unul dintre voi, care întărit în credința în Dumnezeu, să nu se fi ales în inima sa măcar cu un singur îndemn spre fapte bune, măcar cu o singură repuziune față cu pornirile de ură, de invidie, de c'evetire și de tot felul de răutăți, cari sunt în mod fatal legate de țărana ce constituie o parte din noi?... Nu și nu.

Un astfel de neom, care nu ar fi profitat chiar nimic din toate acele isvoare de daruri ce s'au revărsat asupra lui în vreme de un an, — nu poate să fie între voi...

Asta-i privirea de pe culme, dragii mei, ce am aruncat la calea și munca săvârșită, și ne bucură constatarea, că azi sufletul nostru este mai bogat, de cum fusese cu un an mai înainte...

Urmează acum să ne întoarcem privirile spre calea ce ne așteaptă și să ne dăm sama, că ce avem să facem cu roadele recoltate.

Și iată fără multă vorbă, mă întreb: Pentru cine ați muncit și ostentit voi un an întreg? Cine va trage folosul din roadele muncii voastre? Peste tot al cui este și trebuie să fie acel profit intelectual și moral, mare sau mic, cu care v'ați ales?

Vi se pare ciudată întrebarea, așa-i?...

Ei bine, al cui să fie, îmi veți răspunde, bine înțeles: al celui, care și l-a agonisit prin muncă, prin sârguință, prin răbdare, prin inteligență, cu cheltuieli, cu privațiuni și așa mai departe.

Așa este, — și totuși nu este așa.

Vai de acela, care agonisește numai și numai pentru sine și nu se gândește și la alții, la cei mulți, cari nu au avut puțința să-și agonisească avuții ca și el. Unul ca acesta este un șgărcit și egoist de cea mai urâtă samă. Sufletul unui neom de felinul acesta, este ca felinarul tăharilor, care luminează numai pe un petec de loc, numai tăharului, care pleacă să fure avutul altuia.

O nul, care merită numele de om, nu va pune niciodată lumina sufletului său „sub oboroc“, cum se zice în sfânta Scriptură. Acesta nu va ținea lumina sufletului său închisă într'un felinar tăhăresc, ca numai el să aibă profitul păcătoș și rușinos dela dăra de lumină ce numai lui îi luminează spre folosul său criminal și spre răul și paguba altora. El va face ca lumina sufletului său să lumineze nu numai cărările cinstite ale vieții sale, ci toate cărările tuturor celor lipsiți de lumină. Și aceștia — Doamne mulți sunt — se vor aduna cu drag în jurul luminat al omului între oameni, știind că unde luminează lumina lui, acolo nici ei nu vor mai orbeca și nu vor mai rătăci, ci-și vor găsi rostul lor în lumea aceasta.

La dreptul vorbind, valoarea noastră a celor cu lumină de carte, nu se socotește după măsura în care suntem „dobă de carte“, cum zice Românul, adevăci nu se măsură după gălețele de învățătură ce am încărcat în hâmbarele sufletului nostru, ci după bogăția de lumină ce știm să răspundem în jurul nostru din învățăturile agonisite, după bogăția de bine, ce pot să profite alții dela noi. Un om foarte învățat, din a cărui învățătură nu profită nimeni nimic, nu se deosebește prin nimic de un om cu desăvârșire prost și neînvățat. Aceeași beznă de întunec și împresoară și pe unul și pe altul.

Urmează de aci, că noi toți, cari ne-am învrednicit de mai multă lumină sufletească, de mai multă nobleță de inimă decât alții, fără privire la cantitatea averilor noastre sufletești, — avem să împărțăm și altora cât se poate de mult din ele, și anume cu atât mai mult, cu cât mai săraci sunt cei din jurul nostru!

Dacă este așa, și așa este, apoi rar loc mai priincios și mai potrivit pentru celce vrea să cheltuiască lumină și pe sama celor ce nu au destul din aceste avuții, — decât în țara noastră și la neamul nostru. Căci la noi — durere — puținii oameni de carte și de inimă sunt aproape copleșiți de mulțimea celor lipsiți de binefacerea culturii. Puține sunt locurile și popoarele în Europa, unde să întipine atâta întunec și celce corește să răspândească lumină, ca la noi. De unde urmează, că puținii sunt locurile și popoarele din Europa, unde celce dorește

Nr. 520/1913 protopresb. (158) 1-3

Concurs.

Pentru întregirea parohiei vacante Andraşfalău (Székely-Andráshalva)...

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sunt cele fasionate în coala B.

Cererea în concurs se învaieze conform prescripţiilor în vigoare...

Sighişoara, 24 Iunie 1913. Oficiul protopresbiterial...

Dimitrie Moldovan protopresb.

Nr. 414/1913. (160) 1-3

Concurs.

Pentru ocuparea parohiei Pătrângenii (cl. II), se scrie concurs nou...

Emolumentele sunt cele fasionate în coala B. Cererile de concurs...

Abud, 25 Iunie 1913. Oficiul protopresbiterial...

Petru Popoviciu protopresb.

Nr. 389/1913 prot. (169) 1-3

Concurs.

Pentru întregirea parohiei de clasa a II-a Bandul-de-Câmpie...

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasionate în coala B.

Se notifică, cumcă Bandul-de-Câmpie este comună mare...

Cererile de concurs se vor învaieze conform prescripţiilor...

Murăş-Oşorhei, la 17/30 Iunie 1913. Oficiul protopresbiterial...

Stefan Russu protopop.

Concurs.

La postul de paroh în parohia de clasa a II-a din Crăciuneşti...

Venitele împreunate cu acest post sunt cele fasionate în coala B.

Cei ce doresc a ocupa acest post sunt poftiţi a-şi învaieze...

Din şedinţa comitetului parohial ținută la 11 Noemvrie 1912.

Nicolae Marcu notar. George Drăgan preşedinte. Vidi: Brad, la 7 Decemvrie 1912.

Vasile Damian protopresb. (170) 1-3

Nr. 445/1913. (171) 1-3

Concurs.

Pentru întregirea parohiei de cl. III Peştera, se scrie concurs nou...

Emolumentele sunt cele cuprinse în coala B. pentru întregirea venitorilor...

Redactor responsabil Teodor V. Păcăţian.

deschis instruite conform normelor în vigoare, subsemnatului oficiu şi să se prezinte...

Brad, la 26 Iunie 1913.

Oficiul protopresbiterial gr. or. al Zărandului în conţelegere cu comitetul parohial.

Vasile Damian protopresb.

Nr. 52/1913. (163) 2-2

Anunţ de licitaţiune.

Pe baza planului şi preliminarilor de spese aprobate de Prea Veneratul Consistor arhiepiscopial sub Nr. 6723 şcol. şi Nr. 6724 ep. 1913...

Licitatiunea se va ţinea în 7/20 Iulie 1913 în cancelaria oficiului parohial...

Preţul strigării pentru zidirea şcolii este 8200 cor., iar pentru renovarea bisericii 2000 cor.

Materialul necesar afară de lemnărie îl dă comuna bisericească.

Comitetul parohial îşi rezervă dreptul a da în întreprindere lucrările amintite...

Planul, preliminarile şi condiţiunile de licitare, se pot vedea la oficiul parohial...

Opuzte închise, provăzute cu vadiul corespunzător şi cu declaraţia, că oferentul cunoaşte condiţiunile...

Cunţa, la 22 Iunie 1913.

Ioan Oancea inv. not. com. par.

Avr. S. Păcurariu protopop.

Nr. 106/1913. (167) 2-3

Anunţ de licitaţiune.

Parohia Roşia de la licitaţie publică adaptarea şcolii pe baza planului şi preliminarilor...

Preţul de strigare e 8400 cor., din care se detrage preţul cărămidei, năsipului şi a lucrătorilor...

După suma restantă licitanţii au să depună vadiu de 10% în bani sau hârtii de valoare.

Comitetul îşi rezervă dreptul de a alege dintre oferenţi, pe acea în care va afla mai multă încredere.

Roşia, 1/14 Iulie 1913. Oficiul parohial:

Tr. Scorobeţ paroh.

Dr. Stroia protopop.

Nr. 107/1913. (165) 2-3

Concurs.

Pentru ocuparea postului învăţătoresc de la şcoala confesională gr.-or. română din Câmpuri-Surdac...

Salarul: 1200 cor. în bani, cvartir corespunzător în edificiul şcolii, grădina de legumi sau 20 cor. în bani.

La salarul învăţătoresc se va cere ajutor dela stat 800 cor., tot dela stat se vor cere eventualele cvincvenale...

Dela concurenţi se cere să aibă cunoştinţă muzicală şi să conducă şi instrueze corul bisericesc...

Cei apţi în a conduce orchestră sunt preferiţi.

Petenţii îşi învaieze cererile oficiului protopresbiterial...

Câmpuri-Surdac, din şedinţa comitetului parohial gr.-or. rom. ținută la 16/29 Iunie 1913.

Ioan Budoiu preot. preş. Romulus Borze notar.

Nr. 487/1913. Vidi: Z. Muresian protopresbiter.

Concurs.

Pentru întregirea definitivă a catedrei a doua de învăţător la şcoala noastră confesională din comuna Purcăreni...

Invăţătorul ales va avea să facă şi servicii de cântăreţ Dumineca şi sărbătoarea la uitrie şi liturgie...

Venite sunt: 900 cor. lunare anticipative dela biserica; 100 cor. pe an venite de cântăreţ...

Suma ce s'ar pretinde pentru îmbunătăţirea salariului învăţătoresc...

Doritorii au să-şi învaieze rugărilor lor conform normelor în vigoare...

Braşov, în 22 Iunie 1913.

Dr. V. Saftu protopop.

Nr. 327/1913. (149) 2-3

Concurs.

Să scrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“...

1. Dumbrava (Marosliget). Salar fundamental: 620 coroane...

2. Idicel-sat (Idecsatak). Salar fundamental: 600 cor. dela comuna bisericească...

3. Idicel pădure, (Idecsatak) Salar fundamental: 600 cor. dela comuna bisericească...

Cvartir corespunzător, grădina şi lemne de foc, în natură.

Pe lângă alte obligăminte impuse prin legile în vigoare, învăţătorilor instituţi la aceste şcoli...

Concursele înzestrate cu documentele recerute, să se aştearnă la subsemnatul oficiu protopresbiterial...

Reghin (Szászregén), 15 Iunie 1913. Oficiul protopopesc al Reghinului în conţelegere cu comitetele parohiale...

Vasile Duma protopresbiter.

Concurs.

Pentru ocuparea unui post vacant de învăţător la şcoala din Zerneşti, protopresbiteratul Branului...

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Salar fundamental 1000 cor. 2. Relut de cvartir şi grădina 320 cor.

După intrarea în valoare, respective punerea în aplicare a art. de lege XVI din 1913...

Pe lângă datorinţele impuse de lege şi regulamentele în vigoare, a'lesul învăţător va avea a propuce...

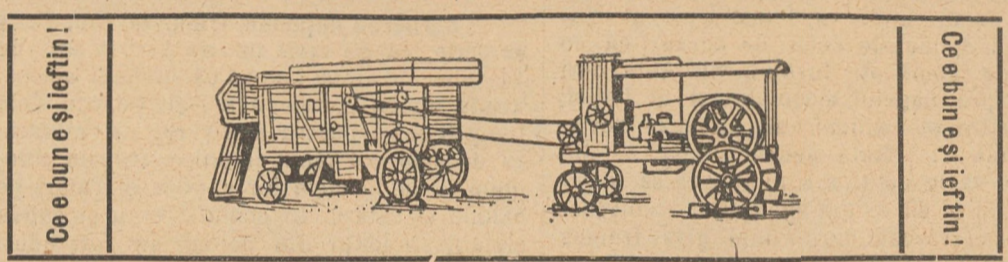
Concurenţii care pe baza anilor de serviciu la alte şcoli vor avea în denul legii îndreptăţire la salar mai mare...

Reflecţia la aceste posturi vor avea a-şi învaieze cererile înscrise conform normelor în vigoare...

Zerneşti, în 19 Iunie 1913. Oficiul protopresbiterial gr. or. român al tractului Bran în conţelegere cu comitetul parohial...

Ioan Hamsea protopop.

„AGRICOLA“, întreprindere de maşini agricole şi motoare BUDAPEST, V. Kőrál-utca 9.

Motoare de oleu brut originale şvediene şi originale Diesel pentru instalaţiuni de mori...

Se află pururea în depozit.

Preţuri moderate. Condiţiunile cele mai favorabile de solvire în rate pe mai mulţi ani.

Correspondenţa românească.

Premiat cu medalia cea mare la expoziţia milenară din Budapesta în 1896.

Turnătoria de clopote şi fabrică de scaune de fier pentru clopote ANTONIU NOVOTNY în Timişoara-Fabric

se recomandă spre pregătirea clopotelor noue, cum la turnarea de nou a clopotelor stricate...

Clopotele găurite

o invenţiune proprie şi premiată în mai multe rânduri. Aceste clopote, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri...